

ФОРМА КАТАЛОГА У ПОЕЗИЈИ ЂОРЂА СЛАДОЈА

Апстракт: Циљ овог рада јесте да предочи широко распрострањену форму списка/каталога у поетском стваралаштву Ђорђа Сладоја. Хронолошки преглед развоја ове форме кроз Сладојеве збирке пратиће анализа типова каталога, њиховог комбиновања, као и њихових стилских и семантичких опсега. Нарочита пажња биће посвећена симболичком и стилском потенцијалу топонима, оронима, хидронима и сл, и то с обзиром на њихову распрострањеност, епску или завичајну маркираност. Такође ће бити ријечи и о улози одређених библијских топонима у контакту са пјесниковом завичајном, али и националном топографијом. Рад третира и каталог имена, и то као изражајни облик формулативности који се често, у различитим варијантама, јавља у поезији овог пјесника.

Кључне ријечи: Ђорђо Сладоје, каталог, списак, топоними, Херцеговина.

Каталошки² начин организације сегмената поетског текста веома је присутан у стваралаштву Ђорђа Сладоја³, а с обзиром на пјесниково штедро ослањање на усмену традицију, каталог се овдје може посматрати и као изражајни облик формулативности народне књижевности (Самарџија, 2007, 133), дакле, и као дио усмене традиције који Сладоје преузима и креативно преосмишљава, најчешће тако (нарочито када је ријеч о топонимији) што семантички потенцијал конституената каталога „из етимолошке сфере природно пројектује у симболичку” (Поповић, 2014, 46).

Овим сегментом Сладојевог стваралаштва подробније се бавио Ранко Поповић (у радовима „Искупителска моћ пјесме” и „Сладојеве топоним-

---

¹ kirborjan@hotmail.com

² „Термин каталог у књижевноисторијском контексту означава поступак, најчешће у епској поезији, али и у другим врстама и жанровима, набрајање и описивање јунака, предмета и сл.” (Речник, књижевних термина, 2001, 342)

³ „Изразиту склоност ка именима, односно семантичком потенцијалу који носе и који се из етимолошке сфере природно пројектује у симболичку, пјесник показује од самих почетака и досљедно чува до најновијих збирки, усложњавајући стално поступак и онеобичавајући контекст њиховог активирања.” (Поповић, 2014, 46)

ске гатке”), проматрајући најшири опсег формирања својеврсних спискова у пјесниковом поетском поступку. Истичући већ рано пјесниково поигравање са топонимима завичаја, Поповић примјећује да Сладоје, осим употребе топонима (који ће временом обухватити и шире, национално важније појмове) и фитонима, користи и зоониме, етнолошку и фолклорно-митолошку лексику, листе антропонима, а послужиће му и „називи занимања, празника (и уз то измишљених антипразника), алата, животиња, дјечијих игара, покућства, музичких инструмената, судова за течност, намирница с пијаце” (Поповић, 2014, 47) и сл.

Опсег нашег рада биће знатно ужи и тицаће се примарно подробније анализе каталога топонима (као и хидронима, оронима и сл) и каталога имена.⁴ Хронолошки преглед развоја ове форме кроз Сладојеве збирке пратиће анализа типова каталога, њиховог комбиновања, као и њихових стилских и семантичких опсега. Нарочита пажња биће посвећена симболичком и стилском потенцијалу топонима, оронима, хидронима и сл, и то с обзиром на њихову распрострањеност, епску или завичајну маркираност. Такође ће бити ријечи и о улози одређених библијских локалитета у контакту са пјесниковом завичајном, али и националном топографијом. Рад третира и каталог имена, и то као изражајни облик формулативности који се често, у различитим варијантама, јавља у поезији овог пјесника.

2. Топонимија

Форма списка топонима, онога што се у народној поезији обично манифестује кроз набрајање епски маркираних градова, планина, или пак кроз „каталоге задужбина и манастира” (Пешић, Милошевић Ђорђевић, 1984, 13), код Сладоја се развија у једном посве модерном смјеру, прије свега на основу тога што је он „искористио експресивну вриједност топонима.” (Делић, 2008, 154)

2.1. Велики, дио Сладојевог поигравања са топонимима, подразумева коришћење завичајне (херцеговачке) географије⁵, са чиме се сусреће-

⁴ Треба напоменути да овдје неће бити ријечи о пјесмама у којима Сладоје дијалогизира са већ формираним каталозима из конкретних усмених пјесма. Тако, нпр. пјесма *Свеци благо дијеле (Огледалце српско)*, даје каталог светаца и њихових атрибуција, али пошто је овдје несумњиво ријеч о ослањању на истоимену народну пјесму као прототекст (Вук, II, 1), она овом приликом неће бити разматрана.

⁵ Ранко Поповић примјећује: „Ужој завичајној географији и духовној топографији Сладоје не престаје да се враћа, налазећи стално нове и плодне разлоге повратка, не само у тону плача (*Херцеговина*), већ и похвале (*Посланица Херцеговцима једва познатог аутора с краја 20. века*). Крајњи степен трансформације пјесама овог типа препознаћемо у облику молитве, можда најочитије у *Цветној молитви и Вазнесењу*.” (Поповић, 2003, 779)

мо већ у његовој првој збирци (*Дневник несанице*), гдје у елегичним *Гулама за оца Спасоја*, учесници, у својеврсном ходочашћу ка епском пјевачу, прелазе каталошки побројане херцеговачке локалитете.

И *Тврда смола сиромаштва (Велики пост)* почива на активирању етимолошког потенцијала завичајних топонима, те се (слично као у Селимовићевој *Тврђави*), помињањем амблематичних назива мјеста исцртава основна, насловом назначена идеја пјесме⁶. Тако се „Сладојиште веже с Љутом,/Објешеник с Висиоцем”, „Морине са Швапском котом,/Немил-воде са Понором”, док ђаво лично веже „Вучје јасле с Плачикуком,/Ченгић-баре с Вражјим кланцем” (Сладоје, 1984, 5). На истом трагу је и *Насљеђе*, као и пјесма *Сам као вјетар пјевам у планини* (обје из збирке *Велики пост*):

„Сам као вјетар
Пјевам у планини:
Од Јадиковца
Па до Плачикука
Стоструко одјекује
Селиште и Бодежиште.”
(Сладоје, 1984, 53)

Премда се нећемо детаљније бавити, условно речено, вјеродостојношћу поменутих топонима, довољно је потврдити постојање неких од њих (Бодежишта и Објешеник у гатачком крају, Морине код Невесиња), па да констатујемо да је заиста ријеч о упечатљивом завичајном каталогу локалитета.

Пјесма *Херцеговина (Плач Светог Саве)* представља круну сталног Сладојевог реферисања на топонимију (у најширем смислу) свога завичаја, док је, у погледу садржаја, ријеч о парадигматском остварењу пјесниковог доминантно резигнираног израза. У мноштву назива херцеговачких мјеста и других локалитета (Клиња, Обаљ, Залом, Наданићи и др), овог пута прибијећи ће се својеврсној етимолошкој игри, и тотако што ће се значењско језгро локалитета аутоматски негирати, као, нпр. у стиховима: „Види Нада ниће! И њих сараниће” (Сладоје, 1995, 32) и сл.

---

⁶ Апокалиптична слика у пјесми *Из громовника (Трепетник)* опет ће, каталогом мјеста, бити ситуирана у свијет Херцеговине (Гацко, Волујак, Морине), и то удружено са одређеним предањима („Низ Морине опет мртвих свата јака”), а херцеговачком топографијом (Обаљ, Тмуше и сл) биће обиљежено и *Размишљање Ма нојла Соломона из Горњег Луга о комунизму*, такође из збирке *Трепетник*.

Топоними песимистичног колективног искуства чине значајан дио пјесме *И ја сам видео нешто налик Троји (Манастирски баштован)*, нарочито потцртан истакнутим парентетичким уметком:

„Оно су Пољане Дуге а оно Широке Ластве
Ко подочњаци висе ко ожиљци и красте
Ено Хајдучког Кланца и Вучјег Почивала
(Сад знадем што си ми страву саливала)”
(Сладоје, 2009, 53)

Пјесма ће се окончати опет својеврсним (псеудо)етимолошким поигравањем са називима локалитета: „А другог пута нема сем овог кроз облаке/ Ни до клинчеве Клиње камоли до Итаке ”(Сладоје, 2009, 54)

Омиљена херцеговачка топонимија наћи ће мјесто и у пјесми *Мора се пити (Златне олупине)*, на почетку чак и стилски обојено формом „лажног” парагмена: „У Мостару се мора пити/У Требињу се не трезнити” (Сладоје, 2012, 81).

2.2 Прогнаничка судбина пјесника, на индивидуалном плану, и пјесниковог завичајног, али и националног колектива, подразумеваће комплекснију употребу форме каталога и својеврсно укрштање завичајних одредница са топонимијом других простора. Тако Сладоје у пјесми *Служба за оца Арсенија (Трепетник)* осликава личну судбину изгнаника, укрштајући топониме свог завичаја са топонимима избјегличке Паноније, да би потом све довео у дијахрону раван, правећи алузију на Велику сеобу и Арсенија Чарнојевића. Пјесма, у складу са насловом сугерисаном функцијом, представља молитвено обраћање, гдје каталог мјеста обухвата широк простор српског националног бића, од пјесникове родне Херцеговине (Морине, Црвањ), до Војводине (Самош, Селеуш – вјероватно са одређеним етимолошким интенцијама) – одредишта и некадашњих, Арсенијевих, и ових потоњих, двадесетовјеквих сеоба:

„Јави се свакој души која и сада лута
Понад Голеша, врх Морина и Црвња;
Од Селеуша до Самоша и Доњег Таванкута,
Копрца се у мливу и дозива из жрвња.”
(Сладоје, 1992, 55)

2.3 Са завичајне, Сладоје прелази и на ширу топонимију, која, прије свега подразумева национално маркиране, понајвише епске топониме. „Како је пјесник, сразмјерно брзо, напуштао приватни лирски забран и све

више ураћао у дубине националног памћења тако су разнолики Мркодоли, Тмуше, Бодежишта и Сладојишта замјењивани именима у којима је епски сабијен огромни потенцијал историјског памћења.” (Поповић, 2014, 49)

У погледу националног и епског значењског потенцијала, без сумње, највише снаге носи каталожки организована косовска топонимија. У молитвено интонираној пјесми *Свакодневни уторник* (истоимена збирка), простор страдалничког Косова, за који је молитва и упућена, биће прецизиран хидронимима јаког семантичког потенцијала: „Од мутне Неродимке, до Ситнице и Лаба/Заштити, Свемоћни, сваког твојега раба.” (Сладоје, 1989, 48)

Нарочито се пјесма *Небески таоци* (*Далеко је Хиландар*), говорећи о косовском страдању, одликује мајсторским рекреирањем етимологије косовских топонима:

„По крвавом божур-трагу у Вучитрн ето ловца –
Прште фреске и иконе, златне љуске Ораховца.
У Липљану липе липе, у Звечану ћуте звона,
Пећ, и Призрен, и Србица, провирују из фургона.”
(Сладоје, 2000, 94)

Дакле, на основу садржане ријечи „вук” у топониму Вучитрн, пјесник непријатеља назива ловцем. Назив Ораховца послужиће за увођење усменог прототекста, и то, све су прилике, загонетке⁷ која почива на метафоричком преносу: поглед – златна жица и око – орахова љуска. У том контексту, чини нам се, може се ишчитати стих у којем фреске и иконе престављају сфере духовног вида, дакле, „златне љуске Ораховца”. Даље, Липљан ће се, на основу (псеудо)етимологије, довести у везу са липом („У Липљану липе липе”), док ће назив Звечана симболично бити оповргнут („у Звечану ћуте звона”). Слична тенденција увиђа се у стиху: „Избављени из Љевишке, пуштени из Самодреже”, гдје пјесник у називу чувене призренске цркве назире избављење (због својеврсног „лажног” парагменона), док се, када је ријеч о Самодрежи, препознаје ријеч „држати”, као антоним глаголу „пуштати”. Потоњи стих ће већ донијети прави вид парагменонског поигравања, звучно интензификован алитераацијом, те ће у пјесми помињани невољници бити „спасени из Светог Спаса” (Сладоје, 2000, 94).

Поред уско косовске, што ће рећи понајвише епске и дијахроне топонимије, Сладоје укључује и ширу српску топонимију, разигравајући поетско штиво или етимолошким досјеткама, или епским семантичким потенција-

⁷ Пружих златну жицу преко белог света, па је савих у орахову љуску. („Очни вид“, народна умотворина) (Попа, 1971, 28)

лом који одређена имена мјеста носе. Тако *Љубостиња (Далеко је Хиландар)*, каталогом имена српских градова, смјештених у тмуру слику биједне сашњице, покреће низ етимолошких, па и псеудоетимолошких асоцијација („Чачак чаје”, „од Пирота пирне ветар, зајечи од Зајечара”), али се, такође, дају и повезнице са усменим епским наслеђејем: „Смедерево гута клетве”, „Не чује се ко дозивље са бедема од Сталаћа” (Сладоје, 2000, 93).⁸

Пјесма *Власотинце (Златне олупине)* представља пјесму-парадигму када је ријеч о поигравању са топонимијом у Сладојевој поезији. Премда предочава каталог српских мјеста (Сурдулица, Сурдук, Лебане, Сврљиг, Љиг, Брус), ова пјесма је нарочито важна због извјесних аутопоетичких ставова и поимања каталога и етимолошког комбиновања као својеврсне топонимске гатке: „Ал Власотинце где је и са чим да га срочим (...)/ Па да поенту канем у топонимску гатку” (Сладоје, 2012, 80).

И воде српских простора налазе значајног одјека у каталошки реализованом сегменту Сладојевог стваралаштва. Хидроними у пјесми *Крај воде (Манастирски баитован)* већином имају препознатљиву епску маркираност (Дрина, Лаб, Ситница, Морава, Марица, Дунав), неријетко у овим стиховима наглашену реминисценцијом на саму пјесму. Вишеструка симболика ријеке (симбол живота, протока времена; простор доминације демонских сила у нашој митологији; редовна препрека у нашим епским пјесмама) овдје је изврсно уклопљена, па сегменти јуначких пјесама који говоре о сусрету јунака са ријеком бивају удружени са вјеровањем о демонском карактеру ријечне воде, да би се ријека на крају изједначила са самом активном људском егзистенцијом.

Остварење под насловом *Немам нових песама (Златне олупине)*, такође доноси каталог хидронима, чиме се непостојање пјесничке инспирације и својеврсна, насловом назначена, стваралачка суша, поредбено доводи у везу са пресахлим домаћим ријекама („Дунав у плићаку попут Хомера дрема”, „Свете воде Лима у свом се муљу даве” (Сладоје, 2012, 128) и др).

2.4 Нарочито је занимљиво у овом контексту проматрати неријетко укрштање завичајне топонимије са библијским локалитетима Свете земље. Резигнирано стање лирског субјекта чија скепса долази у својеврстан конфликт са метафизиком, у пјесми *Успење (Трепетник)*, кулминираће стиховима који у себи носе нешто од форме каталога: „Па одавде се не види ни колико са плота; Ни Трново, ни Гацко, камоли Јерусалим” (Сладоје, 1992, 17).

---

⁸ *Женидба младог сунчевића (Огледалце српско)*, реферишући на народну пјесму *Женидба Милића барјактара*, активира каталог мјеста којима се сватови крећу (што представља формалну сличност са прототекстом), али притом битно различит од топографије народне пјесме: „Преко Фоче ваља/Кроз Мостар и Травник/ Под барјаком проћи/Сунчевића славних” (Сладоје, 2003, 17).

И пјесма *Силазак (Далеко је Хиландар)*, помињањем познатих мјеста, ријека, оронима и сл, спаја наш простор са Светом земљом, а све у циљу универзализације и приближавања слике Бога (Христа) нашем егзистенцијалном одредишту. Било каква временска или просторна реалност одредница постаје ирелевантна, а спасоносни циљ надилази сваки вид локализације и ограничења. Каталог своје сегменте доводи у исту вриједносну раван:

„Изронивши из Јордана, из Мушнице, из Неретве,

Он је овдје долазио – међу жртве!”

(Сладоје, 2000, 103)

Христос је, у овој пјесми, такође „закрстио Вучје врело”, да би потом „овуда и Он бјеже – с јатом ђака/Преко Прења, уз Морине, рубом Гата”. Дакле, и овдје као и тамо, као и свугдје, присутне су и адорација и благослов, али и прогон и разапињање Спаситеља. Перманентна смјена добра и зла надилази било какву територијалну и историјску задатост. Христово овоземаљско доба, парадигма амбивалентног односа Богочовјека са палим људским бићем, опет се, на микроплану, понавља.

Слично је и са *Рождеством*, из *Манастирског баштована*, гдје се велика тема за свијет спасоносног Христовог рођења у топлој витлејемској пећини доводи у везу са зазивањем спасења на локалном нивоу:

„А има ли иког налик Спасиоцу

Док мрзне у души и по свету мете

Да загреје у Гацку утеши у Стоцу –

Ако се и тамо гласне неко дете.”

(Сладоје, 2009, 13)

Ни *Требињска киша (Златне олупине)* неће донијети позитивније разрјешење одсуства христоликог потенцијала на домаћем микроплану, и то опет укрштањем сакралног и профаног, библијског и локалног: „Ни оно магаре/Спремно да Спаситеља/И овуда пронесе/Ни на фолклорну смотру/Не пустисмо” (Сладоје, 2012, 69). Стога се трагика такве духовне импотенције најбоље исказује управо употребом списка мјеста, те стога овдје „Грми с Леотара/ И сева са Зубаца/ Огњеним трозупцима/ А киша са Црквине/ Баца анатему” (Сладоје, 2012, 69).

Сучељавањем разних српских и свјетских топонима са библијским локалитетима у *Путељку спаса (Далеко је Хиландар)*, предочена непроходност путева издигесе на симболичку раван људског беспућа и безуспјешног трагања за смислом. Међутим, у овој боготрагачкој нити Сладојеве поезије јавља се и траг оптимизма, те неко (све су прилике, Богородица), оправ-

давајући наслов пјесме, „на магарету/Мину према Назарету” (Сладоје, 2000, 50), утирући тако пут спасења. Отуда посљедња строфа, спајајући небеско са земним, сакрално са профаним, казује:

„И гле ради једна трака
Преко Вучја и Козјака
А Сунчева кћерка, смерно,
Друм посипа – уз Чемерно...”
(Сладоје, 2000, 50)

Каталог имена

Каталог, нарочито у народној поезији, обично представља побројавање и различито квалификовање епских јунака⁹. Сладоје, најчешће супротстављајући епском идеалу дезинтегрисану реалност, мијења садржинске оквири списка, али се користи устаљеним формалним обрасцем којим се каталог имена одликује прије свега у усменој традицији. Треба напоменути да у овај преглед неће улазити они примјери каталога имена које су већ остварене у одређеним народним пјесмама, те их Сладоје садасамо поетски реинтерпретира¹⁰.

Пјесме Сладојевог стваралачког опуса доносе разнолике видове поигравања са формом каталога, од варијација имена породичног круга, као у пјесми *Посљедња колонизација Беда Јовице (Велики пост)*, преко активирања имена домаћих и свјетских великана (*У твојим годинама (Трепетник)*), па све до помало асоцијативно датог приказа српског пјесничког вијенца у пјесми *Родослов (Плач Светог Саве)*.

Народна презимена и ботатство њиховог значења такође ће бити инспиративна за Сладојево пјесничко оспољавање у облику списка. Пјесма *Хајка (Петозарни мученици)* активираће фонд турцизама у сфери наше ономастике, те ће то семантичко благо довести у поетску везу са историјским удесом:

⁹ „Каталог јунака. Ређање имена и одлика јунака, у оквирима законитости епске поетике, често у нашим епским песмама; умногом доприноси певачу у грађењу епске атмосфере. Најчешће редослед иде према епској слави, без обзира на хронолошку повезаност.” (Пешић, Милошевић Ђорђевић, 1996, 114) О функцији каталога у овом смислу Сувајчић каже: „Његова функција идентична је основној функционалној карактеристици епске поезије као жанра: очувању спомена на заслужне претке и њихова дјела.” (Сувајчић, 2005, 136)

¹⁰ Таква је, рецимо, пјесма *Каравек (Мала васкрсења)*, гдје се сада поетски реактивира, у епском прототексту (*Почетак буне против дахија*) већ дат каталог јунака.

„Шатара, Вегара, Панцо и Ђућило...
Све што се на нама зулуму учило”

(Сладоје, 1998, 10)

Довољно је примијетити да, рецимо, „панца” значи „канца, кукасти нокти птице грабљивице, мачке итд.” (Шкаљић, 1985, 509), па да се употпуни смисаони контекст овог каталога презимена.

И називи митолошких бића, организовани по каталожском принципу, налазе своје мјесто у поезији Ђорђа Сладоја. *Питалица од ужаса (Плач Светог Саве)*, реферишући, све су прилике на Вуков *Рјечник*, доноси, кроз питања, каталожски низ демонолошких бића српске митологије¹¹ („Је ли:/Ала, Анатема, Суђаја/ И нав-навија” и др), да би се митолошкој сфери, својствено Сладоју, на концу супротставила демитологизована, али и даље демолоношки и те како окарактерисана стварност: „Ил су, ипак,/ Људи, стварни,/ Из завода,/ Из лудница,/ Из касарни/ Пуштени/ На наше куће?” (Сладоје, 1995, 24)

И *Зимска молитва за Улог и свих седамнаест његових становника (Манастирски баитован)* представља мноштво каталожски формираних цјелина, од којих су, у контексту овог рада, нарочито значајна демонолошка бића: Мора, Куга Бела, Сабласт, Утвара и сл.

Каталози светитеља, иначе познати и у нашој усменој књижевности, код Сладоја ће се организовати на основу, рецимо, њихове улоге мартира. У *Блажују (Петозарни мученици)* лирски субјекат активира космички каталог светаца-патрона, да би се онда запитао: „А моје у Блажују ко ће/Да узме у заштиту” (Сладоје, 1998, 36). Каталог светаца означава и на крају, симболички врло успјешно, тематику страдања ближњих, тако што се актуелно страдање доводи у везу са мучеништвом хришћанских светитеља:

„Кад гракнем, а видим – хоће,

Закрвављена братија,

Која је затукла Павле,

Растргла Игњатија...”

(Сладоје, 1998, 36)

Овај рад настојао је да се детаљније сагледа широко распрострањена форма каталога у Сладојевом поетском штиву. Етимолошко богатство херцеговачке топонимије испољило је најопречнија лирска, индивидуална, али и

---

¹¹ О овој пјесми Ранко Поповић каже: „Читалац је напросто засут појмовима из митолошког рјечника који означавају разнолика измишљена чудовишта и фантастичне наказе, а које је народни геније смислио да би језички утјеловио зло у својим многобројним појавностима.” (Поповић, 2014, 47)

колективна осјећања, крећући се од песимистичког призвука назива локалитета, преко негације, условно речено, афирмативних топонима и својеврсних језичких поигравања, па све до елегичног призвука готово епског свијета дјетињства. Са локалног, завичајног и синхроног, каталог мјеста се, као што смо видјели, усмјерава на шире топониме националног карактера, најчешће обогаћене дијакроним епским симболиком. И ту ће се пјесникови поступци кретати од устаљене употребе епски маркираних, најчешће косовских, локалитета, преко савремених, актулених топонима и њихове, најчешће (псеудо)етимолошке симболике, па све до, рецимо, употребе хидронима у поредбеном односу са пјесничком инспирацијом и стваралачким процесом. Напосљетку, национална топонимија удружила се код Сладоја са библијски маркираним локалитетима, у циљу исказивања свеопште боготражитељске и богоспаситељске идеје. Што се тиче каталога имена, он, посматран у оквирима које је овај рад одредио, представља, највећим дијелом, само третирање усмене форме каталога као изражајног облика формулативности, те нема значајнијег реферисања на садржајне оквире народне књижевности.

Извори:

Сладоје 1976: Ђ. Сладоје, *Дневник несанице*, Сарајево: „Веселин Маслеша”.

Сладоје 1984: Ђ. Сладоје, *Велики пост*, Београд: СКЗ.

Сладоје 1989: Ђ. Сладоје, *Свакодневни уторник*, Београд: СКЗ.

Сладоје 1992: Ђ. Сладоје, *Трепетник*, Београд: СКЗ.

Сладоје 1995: Ђ. Сладоје, *Плач Светог Саве*, Београд: СКЗ.

Сладоје 1998: Ђ. Сладоје, *Петозарни мученици*, Београд: БИГЗ.

Сладоје 2000: Ђ. Сладоје, *Далеко је Хиландар*, Врање: КЗ „Борисав Станковић”.

Сладоје 2003: Ђ. Сладоје, *Огледалце српско*, Београд: Просвета.

Сладоје 2006: Ђ. Сладоје, *Мала васкрсења*, Источно Сарајево: Завод за уџбенике.

Сладоје 2009: Ђ. Сладоје, *Манастирски башован*, Нови Сад, Београд: Фондација „Др Шпиро Матијевић” и СКЗ, Нови Сад.

Сладоје 2012: Ђ. Сладоје, *Златне олупине*, Београд: СКЗ, Београд.

Цитирана литература:

Делић 2008: Ј. Делић, Сладојева лирска петочинка, у *Ђорђо Сладоје, песник*, Краљево: Народна Библиотека „Стефан Првовенчани”, 135-157.

- Пешић, Милошевић Ђоревих 1984: Р. Пешић, Н. Милошевић Ђорђевић, *Народна књижевност*, Београд: Вук Караџић.
- Поповић 2003: Р. Поповић, Искупителска моћ пјесме, Нови Сад: *Летопис Матице српске*, књ. 472, 772-787.
- Поповић 2014: Р. Поповић, *Речи за сретанје*, Лесковац/Ниш: Филозофски факултет.
- Речник књижевних термина* 2001, Бања Лула: Романов.
- Самарџија 2007: С. Самарџија, *Увод у усмену књижевност*, Београд: Народна књига.
- Сувајџић 2005: Б. Сувајџић, *Јунаци и маске*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност.
- Шкаљић 1985: А. Шкаљић, *Турџизми у српскохрватском језику*, Сарајево: Свјетлост.
- Попа 1971: В. Попа, *Од злата јабука: Руковет народнихумотворина*, Београд: Просвјета.

Vorjan R. Mitrović

THE CATALOGUE VERSE IN DJORDJO SLADOJE'S POETRY

Summary

The basic aim of this paper is to present a widely used catalogue verse in Djordjo Sladoje's poetry. A chronological review of this form of development has been made through analysing types of catalogues, their combining rules, and stylistic and semantic domens. Special attention in the paper is drawn to symbolic and stylistic potential of the toponyms, oronyms, hydronyms, etc, with respect to their prevalence, epic or homeland markedness. The paper also researches the role of certain Byblical toponyms related to the poet's homeland and national topography. Finally, the paper also touches upon the catalogue of names, as an expressive form of formulativity that can be commonly found in this poet's poetry.